

**Ердийн даатгалын нөөц сан бүрдүүлэх,
хуваарилах, түүнд хяналт тавих журам**

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Энэ журмын зорилго нь Санхүүгийн зохицуулах хороо (цаашид “Хороо” гэх)-ноос Даатгалын тухай хуулийн 14.2.3 дахь заалтыг хэрэгжүүлж, ердийн даатгалын компани (цаашид “даатгагч” гэх)-ийн даатгалын нөөц санг тооцоолох, бүрдүүлэх, хуваарилахтай холбоотой харилцааг зохицуулахад оршино.

1.2. Энэ журмаар заасан аргачлалын дагуу тооцсон даатгалын нөөц сангууд үлдэгдлээрээ өсөх эсхүл буурах тул Даатгалын тухай хуулийн дээрх заалтад дурдсан даатгалын нөөц сангийн бүрдүүлэлт, хуваарилалтыг энэ хүрээнд хамааруулж ойлгоно.

1.3. Даатгалын компани энэ журмаар зөвшөөрөгдсөн даатгалын нөөц сан байгуулах хэлбэр болон аргачлалаар даатгалын нөөц сангийн хэмжээг тооцох бөгөөд энэ нь даатгуулагчтай байгуулсан даатгалын гэрээнээс үүсэх хариуцлагыг байнга хангахуйц хэмжээнд байна.

1.4. Даатгагчийн хувьд даатгалын нөөц сан байгуулах аргачлал нь энэ журмын 1.5, 1.6 дахь заалтад зааснаас бусад нөхцөлд өөрчлөгдөхгүй.

1.5. Даатгагч учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц санг тооцоолохдоо энэ журамд зааснаас өөр аргачлалыг нэмж сонгож болох бөгөөд энэ тохиолдолд тухайн аргачлалыг ашиглахаас 30-аас доошгүй хоногийн өмнө даатгагчийн хүсэлт ба актуарчийн саналыг Хороонд ирүүлж, мэдэгдэнэ. Санхүүгийн жилийн дундуур даатгалын учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц сан байгуулах аргачлалыг өөрчлөхийг хориглоно.

1.6. Даатгагч шинээр сонгосон аргачлалаар тооцсон нөөц сангийн хэмжээ болон журмаар заасан аргачлалаар тооцсон нөөц сангийн хэмжээний дунджийг эсхүл аль зохистойг сонгож даатгалын нөөц сан бүрдүүлнэ.

1.7. Даатгагч ямар ч цаг хугацаанд даатгалын нийт нөөц сан болон шилжүүлсэн давхар даатгалтай холбогдох нөөц санг тооцох чадвартай байна.

1.8. Даатгагч даатгалын нөөц санг хамгийн багадаа улирал бүр тооцож, санхүүгийн тайланд тусгана.

1.9. Жил бүрийн 12 дугаар сарын 25-ны өдрийн дотор Хорооны хяналт шалгалтын асуудал хариуцсан газраас даатгалын компаниудын даатгалын нөөц сан тооцож, байгуулахдаа Хорооны багц дүрмийг хэрэгжүүлсэн байдал, даатгалын нөөц санд ашигласан статистик мэдээллийн үнэн зөв, бүрэн байдал, даатгалын актуарчийн чадавхийг харгалзан даатгагчийн ангиллыг тогтооно. Ангилал тогтоох зааврыг Хороо тусгайлан

баталж болно. Даатгагчийн статистик мэдээллийн чанар хангалттай бөгөөд даатгалын актуарч нь Даатгалын тухай хуулийн 14.2.9 дэх заалтын дагуу батлагдсан журмаар заасан шаардлагыг хангасан, даатгалын нөөц сангийн холбогдох хууль, журам, зааврыг мөрдөж ажилласан тохиолдолд “А” ангилалд, бусад тохиолдолд “Б” ангилалд хамааруулна.

1.10. Даатгагч нь ангилал хийгдсэний дараагийн жилд даатгалын нөөц санг тооцохдоо энэ журмын 1.11-д зааснаас бусад нөхцөлд энэ журмаар заасан аргачлалыг ашиглана.

1.11. “Б” ангилалд хамаарах даатгагчийн учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц сангийн өөрчлөлтийн хэмжээг хэлбэр бүрийн хувьд даатгалын компаниас ирүүлсэн саналыг харгалзан Хорооны даатгалын актаурын асуудал хариуцсан актуарчийн саналаар тооцоолж болно. Ийнхүү тооцоолсон дүн ба дараах нөхцөлийг хангасан учирсан боловч нэхэмжлээгүй хохирлын нөөц сангийн /тухайн тайлант үеийн орлогод тооцсон хураамжийн 60%-иас цэвэр нөхөн төлбөр ба учирч болзошгүй хохирлын нөөц, мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөцүүдийн нэмэгдэх өөрчлөлтүүдийн нийлбэрийг хассан дүнгээс багагүй байхаар тооцсон/ өөрчлөлтийн аль их дүнгээр нь учирсан боловч нэхэмжлээгүй хохирлын нөөц сангийн өөрчлөлтийг хэлбэр тус бүрийн хувьд тооцно.

Томьёо:

$$\Delta\text{УБНХНС} = \text{Max} \{ T; \Delta\text{Н} \geq 0.60 * \text{ОТХ} - (\text{НТ} + \Delta\text{МБТНХС} + \Delta\text{УБНХС}) \}, \text{ Үүнд:}$$

$\Delta\text{Н}$ - шаардагдах Учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц сангийн өөрчлөлт
Т-актуарчдын тооцоолсон дүн
НТ-тайлант хугацаанд олгосон нийт нөхөн төлбөрийн дүн/давхар даатгалын нөхөн төлбөр орохгүй/
ОТХ-тайлант үеийн нийт орлогод тооцсон хураамж
 $\Delta\text{УБМХНС}$ -Учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц сангийн нэмэгдэх өөрчлөлт
 $\Delta\text{УБНХС}$ -Учирч болзошгүй хохирлын нөөц сангийн нэмэгдэх өөрчлөлт
 $\Delta\text{МБТНХС}$ -Мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц сангийн нэмэгдэх өөрчлөлт.

Хоёр. Даатгалын нөөц сангийн хэлбэр

2.1. Даатгагчийн байгуулах даатгалын нөөц сан нь дараах хэлбэртэй байна:

2.1.1. Даатгалын хураамжийн нөөц сан (Premium reserve):

2.1.1.1. Орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөц (ОТХН буюу **англиар Unearned premium reserve-UPR**)

2.1.1.2. Учирч болзошгүй хохирлын нөөц сан (УБХНС буюу Unexpired risk reserve-URR)

2.1.2. Даатгалын нөхөн төлбөрийн нөөц сан (Outstanding loss reserve):

2.1.2.1. Учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц (УБНХН буюу англиар Incurred but not reported-IBNR)

2.1.2.2. Мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц сан (МБТХНС буюу англиар Reported but not Paid-RBNP)

Гурав. Орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийг тооцох аргачлал

3.1. Орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийг даатгагчийн даатгалын хариуцлага дуусаагүй байгаа даатгалын гэрээ бүрийн хувьд “хувь тэнцүүлсэн арга”-аар буюу тайлагналын өдрөөр даатгалын гэрээний хүчинтэй үлдэх хугацаанд хувь тэнцүүлэн тооцсон даатгалын хураамжийн хэсгүүдийн нийлбэрээр тодорхойлно.

3.2. Даатгалын гэрээний хувьд орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийг “хувь тэнцүүлсэн арга”-аар дараах томъёог ашиглан тооцно:

$$OTXN_i = (ДНХ_i - ДБ_i) * \frac{X_i}{N_i}$$

, Үүнд:

$OTXN_i$ = i дугаар даатгалын гэрээний орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөц;

$ДНХ_i$ = i дугаар даатгалын гэрээний нийт хураамжийн орлого;

$ДБ_i$ = i дугаар даатгалын гэрээний даатгалын хураамжийн буцаалт

X_i = i дугаар даатгалын гэрээний хүчинтэй байх үлдсэн хугацаа/өдрөөр/ бөгөөд үүнийг гэрээний нийт хугацаанаас тухайн гэрээний тайлагналын өдөр хүртэл үргэлжилсэн хугацааг хасч тооцно;

N_i = i дугаар даатгалын гэрээний нийт үргэлжлэх хугацаа.

i - орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөц тооцогдсон даатгалын гэрээний дугаар

3.3. Нийт орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөц нь даатгалын гэрээ тус бүрээр байгуулсан орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийн нийлбэртэй тэнцүү бөгөөд дараахь томъёогоор тооцно.

$$OTXN_t = \sum_{i=1}^n OTXN_i$$

, Үүнд:

$OTXN_t$ - t хугацаан дахь нийт орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөц

n - орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөц тооцсон даатгалын гэрээний нийт тоо

3.4. Буцаасан даатгалын хураамжийг хууль тогтоомжийн дагуу даатгалын гэрээний хугацаа дуусахаас өмнө даатгагчаас даатгуулагчид тухайн гэрээний үлдэх хугацаанд ногдуулан буцаан олгосон хураамжаар тодорхойлно.

3.5. Тайлагналын өдрөөр даатгалын хариуцлага гэрээний дагуу дууссан, эсхүл шинээр даатгалын хариуцлага нэмэгдсэн зэрэг шалтгаанаар Орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийн үлдэгдлийг тооцоолсны дараа тус нөөцийг бууруулах эсвэл нэмэгдүүлэх бол Орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийн өөрчлөлт дансаар тус нөөцийг нэмэгдүүлж эсвэл бууруулна.

Дөрөв. Даатгалын нөхөн төлбөрийн нөөц санг тооцох

4.1. Даатгагчийн нөхөн төлбөрийн нөөц сан нь тайлагналын өдөр хүртэл мэдэгдсэн эсхүл мэдэгдээгүй нэхэмжлэлтэй холбоотой, энэ журмын 2.1.2, 2.1.3 дахь заалтад дурдсан нөөц сангуудын нийлбэртэй тэнцүү байна.

4.2. Даатгагч тайлагналын өдөр шийдвэрлэгдээгүй үлдсэн болон тайлагналын өдрөөс өмнөх хугацаанд үүссэн бөгөөд даатгагчид мэдэгдэхээр хүлээгдэж байгаа бүх нэхэмжлэлийг барагдуулахтай холбоотой нийт хариуцлагыг нарийвчлан тооцсон байна.

4.3. Энэ журмын 4.2-т дурдсан бүх нэхэмжлэлийг барагдуулах зардалд даатгуулагчид төлөхөөр тооцоолсон нөхөн төлбөрөөс гадна **нөхөн төлбөрийн үнэлгээний зардал мөн хамаарна.**

Тав. Мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц санг тооцох аргачлал

5.1. Мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц санд тайлангийн хугацаанд даатгагчид аливаа хэлбэрээр /бичгээр, утсаар, емэйлээр болон бусад/ мэдэгдсэн даатгалын тохиолдлоос үүсэх даатгагчийн урьдчилан тооцоолсон хариуцлагын хэмжээ болон тайлагналын хугацаанд төлөгдөөгүй үлдсэн нэхэмжлэлийн хэмжээ хамаарна.

5.2. Мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц сангийн нийт хэмжээг **дараах томъёогоор тооцно:**

$$\text{МБТХНС} = (A + B - B + \Gamma) , \text{ Үүнд:}$$

МБТХНС = даатгалын гэрээ тус бүрээр тооцсон мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц.

A = тайлангийн үеэс өмнөх үед даатгалын тохиолдол нь учирсан бөгөөд нэхэмжилсэн эсэхээс үл хамааран даатгагч мэдсэн даатгалын хариуцлагын дүн /даатгалын нэхэмжилсэн хохирлын дүн дээр даатгагч мэдсэн боловч нэхэмжлээгүй хохирлыг нэмсэн дүнтэй тэнцэнэ/.

B = тайлангийн үед даатгалын тохиолдол нь учирсан бөгөөд нэхэмжилсэн эсэхээс үл хамааран даатгагч мэдсэн даатгалын хариуцлагын дүн, эдгээр нь компанийн нэхэмжлэлийн бүртгэлд орсон байна /даатгалын нэхэмжилсэн хохирлын дүн дээр даатгагч мэдсэн боловч нэхэмжлээгүй хохирлыг нэмсэн дүнтэй тэнцэнэ/.

B = тайлангийн хугацаанд барагдуулсан нэхэмжлэл.

Г = даатгалын хохирол үнэлгээний зардал, энэ нь дараах зүйлүүдийн нийлбэрээс бүрдэнэ:

- (а) тайлангийн хугацааны эцэст шийдвэрлэгдээгүй байгаа нэхэмжлэлийн дүнгийн 3%;
- (б) шаардлагатай бол хөндлөнгийн шинжээчийн зардлыг нэхэмжлэлийн дүнгийн 1%-иас хэтрүүлэхгүйгээр тооцох.

5.3. Энэ журмын 5.2 дахь хэсэгт заасан “Б”-ийн хувьд мэдсэн боловч нэхэмжлээгүй хохирлын дүнг тооцоход хүндрэлтэй тохиолдолд тооцоолол хийж буй өдрөөс өмнөх 2-оос дээш жилд ижил даатгалын зүйлд ижил төстэй тохиолдлуудаас ойролцоо хэмжээтэй

учирсан хохирлуудын арифметик дундаж дүнгээр тухайн гэрээний даатгалын нийт үнэлгээнээс хэтрэхгүйгээр, шаардлагатай тохиолдолд үнэлгээний 3%-иар эсхүл хохирол үнэлгээний хамгийн оновчтой тооцоолсон дүнгээр нэмэгдүүлэн тооцно.

5.4. Шүүхийн маргаантай байгаа нэхэмжлэлийн хувьд Мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц санг нэхэмжлэгчийн шаардлагын дүнгээр, даатгалын үнэлгээнээс хэтрэхгүйгээр тооцож нөөц байгуулна. Ийнхүү байгуулсан нөөцийг шүүхийн эцсийн шийдвэр гарах хүртэл нөөцөд хэвээр үлдээнэ. Нэмж байгуулах шаардлагатай гэж хэрэв даатгагч үзсэн бол мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөцийг нэмэгдүүлж болно.

5.5. Даатгагч нэхэмжлэл ирсэн огнооноос эхлэн нэхэмжлэлийг барагдуулах хүртэлх бүхий л мэдээллийг агуулсан Нэхэмжлэлийн бүртгэлийг үүсгэж, хөтөлнө.

5.6. Мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц санг даатгалын тохиолдол болсноор нэмэгдүүлэх эсвэл нөхөн төлбөрийг төлснөөр бууруулах бол тайлагналын өдөр Мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц сангийн өөрчлөлт дансаар тус нөөц санг нэмэгдүүлж эсхүл бууруулна.

5.7. Даатгагч анхан шатны мэдээлэл дээр үндэслэн даатгалын зүйлийн үнэлгээнд эзлэх хувийг тогтоож Мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц санг байгуулсан бөгөөд нэмэлт мэдээлэл болон хөндлөнгийн байгууллагын шинжилгээг үндэслэн нөхөн төлбөрийн дүнг эцэслэн гарахад өмнөх байгуулсан нөөц сангийн дүнгээс их эсвэл бага байвал мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц сангийн өөрчлөлт дансаар тус санг нэмэгдүүлж эсхүл бууруулж болно.

Зургаа. Учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц санг тооцох аргачлал

6.1. Учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөцийг даатгагч даатгалын хэлбэр тус бүрээр хамгийн үнэн зөв бөгөөд бодитой статистикт тулгуурлан актуар аргачлалаар тооцоолсон даатгагчийн хамгийн сайн төсөөлөлд үндэслэн тооцно. Тухайн нөөцийг тайлант хугацааны эцсийн байдлаар учирсан боловч мэдэгдээгүй байгаа хохиролд зориулан байгуулна.

6.2. Учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөцийг тооцоход даатгагч хохирлын гурвалжны хөгжлийн арга буюу гинжин шатны аргыг ашиглана. Энэ арга нь актуар төсөөлөл, аргачлалд суурилах ба хамгийн багадаа дараах шаардлагуудыг хангасан байна:

6.2.1. Хохирлын хөгжлийн гурвалжинг улирлын статистик тоон өгөгдлийг ашиглан гаргах ба хамгийн багадаа өмнөх 12 улирлын төлсөн нийт нөхөн төлбөр ба мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц сангийн тоон мэдээллийг ашигласан байна.

6.2.2. Учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц санг тооцоолоход ашигласан статистик мэдээлэлд буруутай этгээдээс буцаан нэхэмжлэх /salvage subrogation/ төлбөрийг оруулахгүй.

6.2.3. Хохирол үнэлгээний зардлыг учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөцийн нийт дүнд оруулан тооцно. Энэ зардалд учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөцийн актуар тооцооллын 3%-иар тооцсон дүн болон бусад хөндлөнгийн шинжээчийн төлбөрийг оруулж тооцно.

6.2.4. Жигд бус, их хэмжээний хохирлыг актуарч актуар тооцооллын шаардлагаар статистик мэдээнээс хасаж тооцож болох бөгөөд энэ тохиолдолд Хорооны актуарын хяналт хариуцсан нэгжид албан ёсоор хандаж, харилцан зөвшилцөж, Хорооны албан ёсны хариуг үндэслэсэн байна. Компанийн актуарч энэ талаар актуарын тайланд тусгайлан тусгана.

6.3. Тооцоололд актуарчийн хийсэн тохируулга ихээхэн нөлөө үзүүлдэг учир актуарч уг нөөц сангийн тооцооллыг хийхэд ашиглагдсан таамаглал төсөөлөл, урьдчилсан нөхцөл болон бусад тохиргоог тодруулж энэхүү журмын хавсралт-1 д заавал тусгана.

6.4. Тайлагналын өдрөөр даатгалын хариуцлага гэрээний дагуу дууссан, шинээр даатгалын хариуцлага нэмэгдсэн эсвэл даатгалын тохиолдол болсныг даатгуулагч мэдэгдсэн зэрэг нөлөөг актуар тооцооллоор тооцсоноор Учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц санг нэмэгдүүлэх эсвэл бууруулах шаардлагатай бол Учирсан боловч мэдэгдээгүй хохиролын нөөц сангийн өөрчлөлт дансаар тус нөөц санг нэмэгдүүлж эсвэл бууруулна.

Долоо. Учирч болзошгүй хохирлын нөөц санг тооцох аргачлал

7.1. Учирч болзошгүй хохирлын нөөц санг даатгагчийн хүчин төгөлдөр даатгалын гэрээнүүдийн хувьд өмнөх тайлант хугацааны эцэс дэх учирч болох хохирол болон үйл ажиллагааны зардлын нийлбэр нь орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцөөс давсан тохиолдолд тухайн нэмэгдэл хариуцлагын хэмжээгээр тооцно.

7.2. Учирч болзошгүй хохирлын нөөц санг даатгалын хэлбэр тус бүрийн хувьд дараах томъёо ашиглан байгуулна. Хаалтнаас гарах үр дүн сөрөг байвал энэхүү нөөцийг нэмэгдүүлэхгүй:

$$УБНХНС_i = \left(\frac{НТ_i + YA3_i}{ЦХ_i - \Delta OTXN_i} - 0.95 \right) * OTXN_i$$

Үүнд:

НТ_i – i дугаар даатгалын хэлбэрийн даатгалын нөхөн төлбөрийн цэвэр зардал ба нөхөн төлбөрийн нөөц сангийн өөрчлөлтийн нийлбэр,
YA3_i – i дугаар даатгалын хэлбэрийн /хэлбэрээр задлах эсэх/ үйл ажиллагааны зардал, үүнд: даатгалын гэрээний зардал, ерөнхий ба удирдлагын зардал, борлуулалт маркетингийн зардал, санхүүгийн зардал, бусад зардал хамаарна. Зардлуудыг хэлбэрээр задлах боломжгүй бол хэлбэр тус бүрийн орлогод тооцсон хураамжийг нийт орлогод тооцсон хураамжид харьцуулсан хувийн жинг

үйл ажиллагааны зардлын дүнгээр үржүүлэн даатгалын хэлбэр тус бүрээрх зардлын задаргааг тооцож болно.
ЦХi – i дугаар даатгалын хэлбэрийн даатгалын цэвэр хураамжийн орлого,
ΔОТНХi – i дугаар даатгалын хэлбэрийн даатгалын орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийн нийт өөрчлөлт,
ОТХНi – i дугаар даатгалын хэлбэрийн даатгалын Орлогод тооцоогүй хураамжийн нийт нөөц.

7.3. Учирч болзошгүй хохирлын нөөц сангийн нийт хэмжээ нь даатгалын хэлбэр тус бүрээр байгуулсан учирч болзошгүй хохирлын нөөц сангуудийн нийлбэртэй тэнцүү бөгөөд дараах томъёогоор тооцно:

$$УБХНС_t = \sum_{i=1}^n УБХНС_i$$
, Үүнд:

УБХНС_t-учирч болзошгүй хохирлын нөөц сангийн нийт дүн.

7.4. Даатгагч энэ журмын 7.2 дахь заалтад дурдсан томъёоны хувьсагчдын ирээдүйн төсөөллийг тооцох статистик суурь мэдээлэл хангалттай бөгөөд тооцох боломжтой гэж үзвэл тэдгээрийг томъёоны харгалзах хэсгүүдэд орлуулан тооцоолж болно.

Найм. Нийт нөөц сангаас давхар даатгагчид ногдох хэсэг

8.1. Нийт нөөц сан дахь давхар даатгагчид ногдох хэсгийг даатгагч энэ журмын 8.1.5-8.1.8-д заасны дагуу давхар даатгалын гэрээний хэлбэр /хувь тэнцүүлсэн, хувь тэнцүүлээгүй, сайн дурын, албан журмын гэх мэт/, нөхцөлөөс хамааруулж тооцно.

8.2. Давхар даатгагчид ногдох нөөцийн хэсгийг бусад нөөц сантай адил аргачлалаар тусад нь тооцож тайлагнана.

8.3. Даатгагч нь давхар даатгагчид ногдох нөөц сангийн хэсгийг тооцохдоо даатгагчийн давхар даатгалын нэхэмжлэлийг барагдуулах чадавхи, давхар даатгагчаас буцаан төлүүлэх боломж зэргийг харгалзан үзнэ. Актуарч эдгээр үйл ажиллагаанд эрсдэл байгаа эсэхийг судалж, тооцох бөгөөд даатгалын нөөц сан байгуулахад давхар даатгалын эрсдэлийг хэрхэн тооцсон талаар актуарын тайланд тодруулан тусгасан байна.

8.4. Даатгагч, давхар даатгагч, дахин буюу ретро давхар даатгагчдын хооронд хийгдэж буй хөрөнгийн аливаа гүйлгээ нь бодитой, тодорхой байна.

8.5. Давхар даатгагчид ногдох орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийн тооцооллыг давхар даатгалын гэрээ хүчин төгөлдөр болох өдрөөр хийж энэ журмаар заасан орлогод тооцоогүй хураамж тооцох аргачлалтай нэгэн адил аргачлалаар эсхүл хэрэв давхар даатгалын гэрээнд заасан бол тухайн нөхцөлөөр тус тус тооцоолно.

8.6. Давхар даатгагчид ногдох мэдсэн боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөцийг давхар даатгуулсан даатгалын зүйлд учирсан даатгалын тохиолдолд хамаарах даатгалын гэрээ бүрийн хувьд байгуулна. Энэ нь давхар даатгалын гэрээнд заагдсан, давхар даатгагчаас олгох боломж бүхий мөнгөн дүнтэй тэнцүү байна.

8.7. Давхар даатгагчид ногдох учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөцийг даатгалын хэлбэр тус бүрээр давхар даатгалд шилжүүлсэн нөхөн төлбөрийн статистик мэдээлэлд тулгуурлан хэлбэр тус бүрийн хувьд дараах томъёогоор тооцно:

$$ДД_i = УБНХНС_t * \frac{HT_{re}}{HT_t}, \text{ Үүнд:}$$

$ДД_i$ – даатгалын “i” хэлбэрээр учирсан боловч нэхэмжлээгүй хохирлын нөөц сангийн давхар даатгагчид ногдох хэсгийн дүн;

$УБНХНС_t$ – даатгалын “i” хэлбэрээр байгуулсан учирсан боловч нэхэмжлээгүй хохирлын нийт нөөцийн хэмжээ;

HT_{re} – даатгалын “i” хэлбэрийн хувьд давхар даатгалаас төлөгдсөн нөхөн төлбөр;

HT_t – даатгалын “i” хэлбэрийн хувьд тайлангийн хугацаанд төлөгдсөн нийт нөхөн төлбөрийн хэмжээ.

Бүх хэлбэрээрх давхар даатгагчид ногдох учирсан боловч нэхэмжлээгүй хохирлын нөөц сангуудын нийлбэрээр давхар даатгагчид ногдох учирсан боловч нэхэмжлээгүй хохирлын нөөц санг тооцно.

$$ДД_t = \sum_{i=1}^n ДД_i, \text{ Үүнд:}$$

$ДД_t$ = Бүх хэлбэрээрх давхар даатгагчид ногдох учирсан боловч нэхэмжлээгүй хохирлын нөөц сангийн хэмжээ

8.8. Учирч болзошгүй хохирлын нөөц сангийн давхар даатгагчид ногдох хэсгийг энэ журмаар заасан аргачлалыг ашиглах эсхүл давхар даатгалын гэрээнд заасан нөхцөлийн дагуу давхар даатгалын гэрээ хүчин төгөлдөр болох өдрөөр тооцоолно.

Ес. Даатгалын нөөц сан тооцож бүрдүүлэхэд тавигдах шаардлага

9.1. Даатгагч бүр нөөц сан тооцож, бүрдүүлэх Дотоод журамтай байна.

9.2. Энэхүү журмыг актуарч хянаж, даатгагчийн гүйцэтгэх удирдлага баталгаажуулна. Ийнхүү баталснаас хойш 10 хоногт, хүчин төгөлдөр болохоос 10-аас багагүй хоногийн өмнө Хороонд хүргүүлнэ.

9.3. Хороо шаардлагатай гэж үзвэл Дотоод журамд өөрчлөлт оруулахыг шаардаж болно.

9.4. Даатгалын нөөц сан тооцож, бүрдүүлэх дотоод журамд дараах нөхцөлүүдийг хамгийн багадаа тусгасан байна:

9.4.1. Даатгалын нөөц сан тооцох суурь зарчим ба агуулга (нэр томъёоны тайлбар ба тодорхойлолт);

9.4.2. Дараах агуулгыг багтаасан даатгалын бүтээгдэхүүнүүдийн талаарх ерөнхий чиглэл:

9.4.2.1. даатгалын гэрээнүүдтэй холбогдох даатгалын эрсдэлүүд;

9.4.2.2. даатгалын хугацаа, даатгалын хураамж болон нөхөн төлбөр төлөх хугацаа;

9.4.2.3. даатгалын хураамжийн төлбөрийн зохицуулалт (жилээр, хагас жилээр, улирлаар, сараар, хуваарийн дагуу);

9.4.2.4. даатгалын буцаалтыг төлөх аргачлал;

9.4.2.5. даатгагчийн зардлын түвшин;

9.4.2.6. даатгалын нөөц сан тооцоолоход ашиглах нэмэлт арга, аргачлал, томъёо;

9.4.2.7. давхар даатгалын нөөц сан тооцоолох арга, аргачлал, томъёо.

9.5. Даатгагч даатгалын эрсдэлийн багцаа шилжүүлэх, эсхүл Хорооны өгсөн үүрэг даалгаврын дагуу үйл ажиллагааг нь түр зогсоох, тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгох зэрэг нөхцөлд даатгуулагчийн өмнө хүлээх эрсдэлийг бүрэн тайлагнах нөхцөлийг хангах зорилгоор календарийн аливаа өдрөөр даатгалын нөөц сангийн тайлан гаргах боломжийг бүрдүүлсэн байна.

9.6. Даатгагч дараах мэдээлэлд суурилан даатгалын нөөц санг бүрдүүлнэ:

9.6.1. даатгуулагчидтай байгуулсан даатгалын гэрээний бүртгэл;

9.6.2. даатгалын нөхөн төлбөрийн бүртгэл;

9.6.3. давхар даатгуулсан даатгалын гэрээний бүртгэл;

9.6.4. давхар даатгуулсан даатгалын гэрээний нөхөн төлбөрийн бүртгэл.

9.7. Энэ журмын 9.6 дахь заалтад дурдсан бүртгэлд дараах заалтуудыг хамгийн багадаа тусгана:

- даатгалын гэрээний (даатгалын баталгааны) дугаар;

-даатгуулагчийн овог, нэр, регистр;

-даатгуулагчийн нас, хүйс, даатгалын хураамжид нөлөөлж болох бусад үзүүлэлт;

-гэрээ байгуулсан огноо, даатгалын хамгаалалт эхэлсэн ба дуусах огноо, даатгалын хугацаа, даатгалын гэрээний нөхцөл өөрчлөгдсөн огноо;

- даатгалын эрсдэлүүд;

- даатгалын үнэлгээ;

- даатгалын нийт хураамж;

- хүлээж авсан даатгалын хураамжийн хэмжээ, огноо, хуваарь;

- даатгалын гэрээ цуцалснаар буцаан төлсөн даатгалын хураамж, огноо;

- нөхөн төлбөрийн нэхэмжлэлийн өргөдлийн огноо, нэхэмжилсэн хэмжээ;

- даатгалын тохиолдлын огноо, даатгалын эрсдэл;

- мэдэгдсэн нэхэмжлэлийн өөрчлөлт, огноо;

- даатгалын нөхөн төлбөр олгосон огноо;
- даатгалын нөхөн төлбөр олгохоос татгалзсан бол татгалзсан огноо.

Арав. Даатгалын нөөц санд тавих хяналт

10.1. Даатгагч татан буугдсан, дампуурсан тохиолдолд даатгалын бүх нөхөн төлбөр, хураамжийн буцаалт хийгдсэний дараах нөөц сангийн үлдэгдлээс Хорооноос томилсон актуарчийн актуар тооцооллын дагуу тохирох хэсгийг даатгуулагчийн эрх ашгийг хамгаалах зорилгоор Даатгагчдын холбооны тусгайлсан дансанд байршуулна.

10.2. Энэхүү журмын 10.1-д заасан тусгайлсан дансанд нөөц сангийн мөнгөн хөрөнгийг байршуулах болон зарцуулах үйл ажиллагааг холбогдох журмаар зохицуулах бөгөөд хэрэгжилтэнд Хороо байнгын хяналт тавина.

10.3. Даатгалын нөөц сангийн бүрдүүлэлт, зарцуулалтанд Хороо даатгагчаас ирүүлсэн санхүүгийн тайланд тусгагдсан нөөц санг тооцоолоход ашигласан материалыг энэхүү журмын хавсралт-1-д заасны дагуу шаардах бөгөөд энэхүү материалыг үндэслэн хяналт тавина.

10.4. Энэхүү журмын 2.1, 2.2.-т заасан даатгалын нөөц сангуудыг Холбогдох байгууллагаас актуарын эрх авсан актуарч тооцоолох бөгөөд Хороо түүнд хяналт тавьж ажиллана.

10.5. Даатгагч нь жилийн эцсийн санхүүгийн тайланд тусгагдсан нөөцийн сангийн үлдэгдлийг олон улсын мэргэжлийн холбоодоос олгосон Associate ба түүнтэй адилтгах түвшний болон түүнээс дээш эрхтэй актуарчаар баталгаажуулсан байна.

10.6. Энэхүү журмыг зөрчсөн этгээдэд холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

Арван нэг. Даатгалын нөөц сангуудийн үлдэгдлийн тохируулга

11.1. Энэхүү журмын 2.1.1-д заасан Орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийн 2016 оны 01-р сарын 01-ний өдрийн эхний үлдэгдэл нь Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2009 оны 232 дугаар тогтоолоор баталсан “Ердийн даатгалын нөөц сан бүрдүүлэх, зарцуулах, хяналт тавих журам”-ын 2.1.1-д заасан Орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөц сангийн 2015 оны 12-р сарын 31-ний өдрийн эцсийн үлдэгдэл байна.

11.2. Энэхүү журмын 2.1.2-д заасан Учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц сангийн 2016 оны 01-р сарын 01-ний өдрийн эхний үлдэгдэл нь Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2009 оны 232 дугаар тогтоолоор баталсан “Ердийн даатгалын нөөц сан бүрдүүлэх, зарцуулах, хяналт тавих журам”-ын 2.1.2-д заасан Учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц сангийн 2015 оны 12-р сарын 31-ний өдрийн эцсийн үлдэгдэлтэй тэнцүү байна.

11.3. Энэхүү журмын 2.1.3-д заасан Мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц сангийн 2016 оны 01-р сарын 01-ний өдрийн эхний үлдэгдэл нь Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2009

оны 232 дугаар тогтоолоор баталсан “Ердийн даатгалын нөөц сан бүрдүүлэх, зарцуулах, хяналт тавих журам”-ын 2.1.3-д заасан Нэхэмжилсэн хохирлын нөөц сангийн 2015 оны 12-р сарын 31-ний өдрийн эцсийн үлдэгдэл байна.

11.4. Энэ журмын 2.1.4-т заасан Учирч болзошгүй хохирлын нөөц сангийн 2016 оны 01-р сарын 01-ны өдрийн эхний үлдэгдэл нь Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2009 оны 232 дугаар тогтоолоор баталсан “Ердийн даатгалын нөөц сан бүрдүүлэх, зарцуулах, хяналт тавих журам”-ын 2.1.4-т заасан Учирч болзошгүй хохирлын нөөц сангийн 2015 оны 12-р сарын 31-ний өдрийн эцсийн үлдэгдлийн 10 хувьтай тэнцүү байна. Тус сангийн бусад 90 хувийг Тусгай нөөц сангийн эхний үлдэгдлээр бүртгэнэ.

11.4. Энэ журмын 11.2 дахь хэсэгт заасан Тусгай нөөц санг 2 жилийн хугацаанд балансад хөдөлгөөнгүй тусгана.

—ooOoo—